

**Юныгъом и 15-р —
мэзым
иофышлэхэм
я Маф
Адыгэ Республикэм
имэзхэм
яиофышлэху
лытэныгъэ
зыфэтшыхэрэр!**

Адыгэ Республикэу мээхэм чылабэ зыщаубытырэм мы мафэм мэхъанэ-шо цыраты. Тиреспубликэ иэкономикэрэ иэкологиерэ якъэкълэ шхъалэхэм зыклэ ащыц мэзым ренэу уфэсакъын фае.

Адыгеим имэзлэжхуэу лытэныгъэ зыфэтшыхэрэр, мээхэм язытет тэрэзынымккэ ыкли ахэм къаклимчынымккэ пшэдэклыжхуэу шухьырэр зэрэзэхэшхушыкыи-рэм, гуетыныгъэ фышьюиуэу шхуэзэрэлажхэрэм апае инэу тышхуфэраз.

Тапэкли тиреспубликэ имэз хызмэт ииофышлэхэм опытышлюу цылар къызфагъэфедэзэ Адыгеим ибайныгъэхэм зыклэ ащыц мээхэр къэхуымэгъэхэмккэ гъэхъагъэ хэлъэу япшэ-рылхэр зэрагъэцкълэщхэм тичыхъэ тель!

Зэклэми тышхуфэлъало псауныгъэ пытэ шхуилэнэу, Адыгеимрэ Урысыемрэ яфедэ зыхэлъ ублэллэ пстэуми гъэхъагъэхэр ащышхушынху! Насыпрэ цылэкълэшурэ шхуэрэ!

**Адыгэ Республикэм
и Лышхъэу
ТХЪАКИУЩЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ**

Мыекъуапэ имэфэкккэ тыфэгущо!

Непэ Адыгеим икхэлэ шхъалэ имэфэкккэ хагъэунэфыккы. Ащ иэзэхэагъэхэм илъэс къэс программэм нахъ зырагъэушхуомбгъу, мыгъи къэлэдэхэм афагъэхъазырыгъэр бэ, арышъ, мы мафэр юфтхъабзэ зэфэ-шхъафхэмккэ байшт. Къэлэ гупчэр ары нахъыбэр зыщыкlorэр.

Хабзэ зэрэхуыгъэу, мы мафэр ермэлыкккэ къызэлуахыгъ, ар къалэм игупчэ цызэхашагъ. Мэкъумэщ хызмэтым шылажхэрэм япродукций мыщ нахъыбэу къырашэллагъэр. Спортыр зикласэхэр футболым еплыхнэ альэккышт. Мыекъуапэ ирайонхэм якомандэхэр, ветеранхэм зэхашэгъэ командэхэр зедешлэштхы. Ккэлэцыккылоу спортыр зикласэхэм яфестивалэу «Олимпийские надежды» зыфилорэри

Лениным ыцлэ зыхьырэ гупчэм щыккълэшт. Шахматхэр, шашкэхэр зикласэхэри мы мафэм зэнэ-къокъущтых.

Джащ фэдэу къалэм ичыллэ зэфэшхъафхэм республикэм ипредприятиехэм къыдагъэккы-рэ продукцием икхэгъэлъэгъон, цыф лэпэласэхэм ашыгъэ лэпэщысэхэм, ныбжыккэхэм ялэ-шлагъэхэм, гъэсэныгъэм епхыгъэ учреждениехэм къагъэхъазы-рыгъэ экспозициехэм, лэпкк

культурнэ объединениехэм, нэмыккхэм къэгъэлъэгъонхэр ащы-ккълэштхы. Ахэм ямызакъоу, къалэм иурам шхъалэ, къэлэ паркым, гупчэхэм зэнэкъокъу зэфэшхъафхэр, фестивалхэр ащызэхашащтых.

Краснодар къыккыгъэ хъаккэхэри мэфэккым хэлэжхэштхы. Гушылэм пае, ащ итворческэ купхэм къэлэ парк дэхъагъум дэж концерт къыщатышт. Щэджэгъоужым оркестровэ музыкэм ифестиваль хэлэжхъагъэхэр Мыекъуапэ иурам шхъалэ рыккълэштхы. Ахэм ауж ккэлэцыккы-лхуэр зэрэзэрэащэхэрэ курэ-жыккэхэмрэ лэкъуиц зыккълэ кушхъэфэчъэ цыккылхэмрэ мы урам дэдэм къырашэштхы. Ахэр

ны-тыхэм гъэшлэгъонэу ыкли ямышыккылау агъэккэрэклэштхы. Нэужым къэшхуоккы ансамблэху «Звонницэмрэ» «Мыекъуапэ инэфылэхэр» зыфилорэмрэ къэлэ парк дэхъагъум дэж концерт къыщатышт.

Пчыхэм сыхъатыр 7-м жьы зэрыт шарышхо Лениным ыцлэ зыхьырэ гупчэм тырагъэбыбыккышт. Ащ нэужым, пчыхэм сыхъатыр 8-м ыныккыккэ ккыагъэу Адыгеим иорэдыло ныбжыккэхэр зыхэлэжхэрэ мэфэкккэ программэу «Мой Майкоп — жемчужина Кавказа» зыфилорэр рагъэжхэшт. Ари гупчэр ары зыщыккълэштхы. Мэшлэотхъобзэдэфыеккэ мэфэккырэ зэфашыжыккышт.

ХЪУТ Нэфсэт.

Яиофшлэнккэ къалэжыгъ

Мыекъуапэ и Мафэ ипэгъоккыу тикхэлэ шхъалэ хэхъоныгъэхэр ышлынхэм зилахышху хэзылхъэхуэу, общественнэ шылаккэм чанэу хэлажхэхэрэм защыфэгущлогъэхэ ыкли тын лъаплэхэр защыратыжыгъэ мэфэкккэ зэхэхъэ тыгъуасэ щылагъ. Зыфэгъэзэгъэ лъэныккхэхэмккэ гъэхъэгъэшлхэр зилэхуэ, тикхэлэ шхъалэ ыцлэ дахэккэ рязыгъалохэрэм рэзэныгъэ гушылэхэр апагъохыгъэх ыкли къалэжыгъэхэр аратыжыгъэх муниципальнэ гъэпыккэ зилэ «Къалэу Мыекъуапэ» иадминистрации ипашэу Александр Наролинымрэ Мыекъуапэ инароднэ депутатхэм я Совет итхъаматэ игуадзэу Джарымэккы Азмэтрэ.

ккыплэм щыпсэурэ лэпккхэм искусствэхэмккэ я Къэралыгъо музей икхуамэу Мыекъуапэ дэтым ипашэу Кушху Нэфсэт ары.

— Инэу сигуапэ сиофшлэнккэ мырэуштэу непэ сыккызэрэхэ-гъэщыгъэр. Щытхуцлэу къысфэгъэшхоагъэм пшэдэккыжышхо зэрэпылхыр къызгурылэзэ республикэм, тикхэлэ шхъалэ ыкли ащ щыпсэуэхэрэм шлуагъэ къа-фэсхыным тапэкли сыпылхышт, сккыуагъ Н. Кушху.

Джащ фэдэу муниципальнэ шлухъафтынэу Соловьев зэххэм ацккэлэ щытыр нэбгырэ заулэ-

мэ юфтхъабзэм царатыжыгъ. Ахэм ащышхы АР-м иветеранхэм я Совет итхъаматэ игуадзэу Леонид Рудяк, гурыт еджа-плэу N 18-м идиректорэу Александр Девтеровыр, псауныгъэр къэхуымэгъэным иучреждениеу «Мыекъопэ къэлэ поликлиникэу N 6-м» иврач шхъалэу Валентина Пьянкова, купэу «Сударушка» зыфилорэм ихормейстерэу Нина Родина, правовой юфыгъохэм альэныккыккэ Мыекъопэ къэлэ администрацием ипашэу игуадзэу Лыхъэсэ Юныс.

— Мыекъуапэ и Мафэ фэшл сыгу къызделэу сышхуфэгущо, — къылуагъ А. Наролиным къызэрэугъоигъэхэм заккыфигъазэзэ. — Тикхэлэ шхъалэ зэккэми шлу тэлъэгъу, ар нахъ дахэ,

ккэрэккэ зэрэхуыштым тыпылх. Ау анахъ баиныгъэшхоу сыдигъуи тилэр шхош фэдэ цыфхэр арых. Непэ къыхагъэщыгъэ пстэуми сафэраз, тапэкли шлуагъэ къытэу юф зэдэтшлэным сыщэгугъы.

«Мыекъуапэ ичыллэ анахъ зэтэгъэпсыхъагъ» зыфилорэ зэнэкъокъоу зэхашагъэм теклонхгъэр къыщыдэзыхыгъэхэми юфтхъабзэм иэзэхэагъэхэр афагъушлуагъэх, щытху тхылхэр аратыгъэх. Ккэлэцыккы творческэ купхэм концерт къатыгъ, Мыекъуапэ итамыгъэу мылэрысэ чыгыр зытешыхыгъэ сурэт дахэхэр къыхагъэщыгъэхэм шлухъафтынэу афашыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

«Мыекъуапэ ицыф гъэшлуагъ» зыфилорэ щытхуцлэр илъэси-

щым къыккылоцккэ зэ афагъэшхуашэ. Мыгъэ ар къэзылэжыгъэр Къо-

Непи кытхэтэу кытщэху

Илъэсхэр шы емылычым фэдэу мачэх, кызуу ялэп. Мары илъэс 13-м ехуыг кызытхэмытыжыр лъэпк гээзетэу «Адыгэ макъ» 1992-рз илъэсым кыщегъагъау иредактор шхалэщтыгъэу Хыкэмизэ Биболэт. Ау илъэсхэм зыдахыгъэп ащ цыфхэм шхык-клэфэныгъэу, лытэныгъэу фашыщтыгъэр, лф дэзышлэнэу хуыгъэхэм, иныбджэгъухэм ар шуклэ, дэгъуклэ агухэм кырынагъ. Тиколлектив пштэмэ, непи Биболэт кытхэтэм фэдэу бэрэ игугъу тэшлы, ащ кытылощтыгъэхэр, емызэщыжыу кыдгуригъаощтыгъэхэр, сэмэркыу дахэм даклоу лфшлэнымклэ пшэрылэу хэти илэр ымыгъэа-клэмэ зэримыдэщтыгъэр, ицыфыгъэ, чыплэ зэфэшхыафхэм ар зэрэзеклощтыгъэр нэгум кыкылэуцожых.

Биболэт журналист лэпэлсагъ, зэхэщэкло дэгъугъ, редактор шыпкыагъ. Ар бэмэ алощтыгъ Биболэт лф ышлэ зэхуыми, а лэнаглэр зымыгъэцэклэ-

жыщтыгъэ илъэсхэми. Шытхур цыфым кылэжыныр лэшэхэп. Илъэс пчъагъэхэм ар ялэжыгъ, ахэм кыкылэкло. Биболэт опсэуфэ шытхуу фалуагъэм, непи фалорэм ылапсэ ащ ыкылэчлэ, ипсауныгъэ ашхыамысэу, ишлэныгъэ, илэпэлэсэныгъэ, аужыпкыэм, илыгъэ лъэпкыым зэрэпигъохыгъэхэр, зэрэфигъэлэжыагъэхэр ары.

Цыфхэм зэрашымыгъушпашпаш, зэрагъэлаплэрэм яшыкыатэу Урысые Федерацием изаслуженнэ журналистэу, Адыгэ, Къэбартэе-Бэлыкъар, Къэрэщэе-Щэрджэс республикэхэм язаслуженнэ журналистэу **Хыкэмизэ Биболэт зыщыпсэу-щтыгъэ унэм** (урамэу Краснооктябрьскэр, 236-р) **Юныгъом и 16-м сыхытыр 11-м шлэж пхъэмбгъу кыщыфызэлэуа-хыщт.**

Биболэт зышлэщтыгъэхэр, ащ ишлэжы зыгъэлаплэхэрэр мы лфшхыабзэм хэлэжхэнху тэгугъэ.

ЖАКЭМЫКЪО
Аминэт.

Илъэс лфшлэгъур ыублагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние исимфоническэ оркестрэ илъэс лфшлэгъур ыублагъ. Дирижерыр ыкыл художественнэ пащэр Адыгеим изаслуженнэ артистэу Григорий Михайловыр ары.

Дунэе классикэм хэхыгъэу произведенихэу Дж. Россини, Г. Берлиоз, И. Гайдн, нэмык композиторхэм аусыгъэхэр пчы-

хэхэхыхэхэм шыжынычыгъэх. Адыгеим изаслуженнэ артисткэу Ольга Мамикьян скрипкэм орэдышор кыхыригъадзэзэ, оркестрэр кыдежыуыгъ.

Урысыем, Адыгеим акомполиторхэм аусыгъэ произведенихэр зыхэт концертхэр оркестрэм егъэхызырых.

— Мыекъуапэ имэфэк! фэгъэхыгъэ концертыр Юныгъом и 15-м филармонием шызэхэт-щэщт, — ело Григорий Михайловым. — Клэлэцыкылхэм, зыныбжы икыгъэхэм апае произведенихэр оркестрэм кыригъэлощтых.

САХЫДЭКЪО
Нурбий.

Сурэтым итыр: **оркестрэм иартистхэр.**

Лытэныгъэ зыфэсшырэ хэдзаклохэр, квалэу Мыекъуапэ ишхольырэу N 1-м щыпсэухэрэр!

Хэдзынхуу шылагъэхэм кызырашыздежыгъэштагъэм пае лъэшэу эклэми сышхуфэраз. Кызырэдэжыгъэштагъэм сипшэдэклыжы зэрэиныр джыри нахь кызыгурегъало.

Депутатэу сызэрэщытымклэ анахъэу сыналэ зытезгъэтын фаеу спытырэр цыфыр ары. Шхольырым лфхэм язытет сыщыгуазэшш, шыуифедэхэм якыуэхумэн сыфэлэжыщт.

Цыфхэм яшлфигъоныгъэхуу цылэныгъэм

щызгъэцэклэн фаехэм япхыгъэ еплыкылэхэр, лъэлухэр бэу кысцэкылэхагъэх.

Тызэгъуэу тышхольыр нахь зэтегъэпсыхыагъэ тшыщт!

Унагъо пэпчъ сыфэлаюу шылэклэшлэ ипынэу!

Лытэныгъэ кышхуфэзышлэу, муниципальнэ образованиеу «Квалэу Мыекъуапэ» инароднэ депутатхэм я Совет идепутатэу ПЭНЭШЪУ Заур.

Мэрэтыкыо Аслъанрэ Нуриетрэ лъэпсэ пытэ зилэ унэгъо зэгурьложь агъэпсын альэкыгъ. лэ-дэбныгъэр, гуклэгъуныгъэр, зэфэгъэр, шыпкыагъэр яшапхъэу ахэр дунаим тетых. Зэшхыгъу-сэхэр зызэкылгъу-хэр илъэс 50 ху-гъэ. Унагъомкыл, ллакъомкыл ар мэфэк! шыпкы. Гъашлэр зэдэзыгъэ-шлэгъэ зэшхыгъу-сэхэм тэри мы мафэхэм залудгъэклагъ, мыш фэдэ унэгъо пытэ бгъэпсыным шхэфэу хэлхэр кыадгъэлоутагъэх.

Нэлуасэ зэрэзэфэхуыгъагъэхэр непэ фэдэу кыашлэжы. Ягъунэгъу кыуаджэу Къэбыкхэблэ хыар лфклэ Аслъан кыуагъэу Нэгъойхэм япхуу ылыгъугъ. Ащ лыпытыу ыналэ тыридзагъ, ау ыгу зэрэрихыгъэр рилонэу а пчыхэм хуыгъэп. Илъэсхэр кыуагъэх нахь мышлэми, гъунэгъу кыуаджэм щилэгуыгъэ пшэщтэ ныбжыкылэр ыгу икыштыгъэп. Ныбжыкылэхэм янасып зэхэлэти, Тхъэм лффыр зэпигъэфагъ. Пчыхэ горэм Нуриетрэ ипшэщыгъу-рэ зэгъусэхуу кылэ паркым кыуагъэхуу Аслъан апэ кыфагъ. Ахэр кызэрэшлэжыгъэх ыкыл ащ кыщегъагъау зэлуклэху

Зэгурьлфныгъэр унагъом ылъапс

аублагъ. Нахь дэгъоу зэрэшлагъэх. Агухэр зэпэблагъэ хуыгъэх. Бэ темышлэу кызэрэщэгъэх, а зы гъэшлэ гъогум здытеуцагъэх.

Нуриет илъэс 22-м итыгъ Мэрэтыкыохэм кызахахэхэм. Илъэс 50 хуыгъэу зыхэс ллакъом гуцылэ дахэклэ игугъу кыешлы.

— Сырынысэми сшлагъэп, — ело ащ. — Сипшырэ сигуащэ-

рэ сянэ-сятэхэм фэдагъэх, сипшыпхуу Асе сшыпхум фэд, тызэгурэлэ. Унагъом хабзэу илным сыкырыплыгъ, дезгъэштагъ. Апэрэ лъэбэкыухэр кыныгъэх, тыныбжыкылагъ. Унагъо зышлэнэу езыгъэжыгъэ кыдыехэм афэдэу фэтэрым тисэу апэрэ илъэсхэр кыуагъэх. Нэужым тинасып кыхыи чыгу кыэтщыфыгъ. Тызэдэлэжыгъэ унэ зэдэтшыгъ.

Лытэныгъэшхо зэфэзышыжыхуу, дахэу зэфыщытхэ зэшхыгъусэхэм сьд фэдиз кыин апэ кыкылгъэми зэдэгъыгъ, «мыр хулыфыгъэ лф, мыдрэр бзылфыгъэ пшэрыл» амылоу, зым лэпызырэр адрэм кыштэжыгъэ, зэдэлэжыхэхэзэ непэ кызынэсыгъэми мэлэсэху.

Яныбжыкылэгъум зэрэдэхэ дэдагъэхэр зэшхыгъусэхэм кыахэщэу джыри анэгум нурэр кыкылэхы. Ахэм тэдэгъушлэфа ягукъэкыжы гъэшлэгъонхэр кытфалотагъэх.

Унагъо зехъэм, Нуриет хыалыгъушл цехэу лэшлэ-лэшлэхэр кыдэзыгъэкырым ибригадирэу шылажыщтыгъ. Классибл нахь кымыуыгъэу, диплом зэримылэр ишхыгъусэ кыфидэщтыгъэп. Мафэ горэм я 4-рэ классым щегъэжыагъэу я 7-рэ классым нэс тхылхэр кыфыхыгъэх, еджаплэр кызыуыгъэм илъэси 8 тешлагъэти, бзылфыгъэр иклэрыклэу еджэжыгъ. Нэужым сэнэхыатэу илэм епхыгъэ еджаплэу Одессэ дэтыр заочнэ шыклэм тетэу кыуыжыгъыгъ. Ищытхуу аригъалозэ илъэс 15-м ехурэ а бригадэм шылэжыагъ. Нэужым пенсием оклофэ, илъэс 25-рэ, лэшлэ-лэшлэхэр кызыщашлырэ фабрикэм лф щиллагъ.

Аслъан тидэ зигъэзагъэми ыцлэ дахэклэ раригъэлауагъ. Водителэу автобусым илъэс пчъагъэрэ исыгъ. Аужрэ илъэсхэм лэпылэгъу псынклэм лф щиллагъ, ищытхуу аригъэлауагъ.

Зэшхыгъусэхэм Тхъэм кыарити клэлэрэ пшэашхэрэ зэдаплугъэх. Ахэр цыфышлэ хуынхэм, лфшлэныр яклэсэным, нахыжыхэм шхыкылафэ афашыным яцыкылгъом кыщегъэжыагъэу афагъэсагъэх. Япшэашхэу Розэ унагъо ис, медицинэ училищым щеджагъ, фармацевт сэнэхыатыр зэригъэгытыгъэу илъэсыбэ хуыгъэу лф ешлэ, ищытхуу арегъало. Яклалэу Абрек янэ-ятэхэм аклэрыс. Псэолэшл сэнэхыатыр зэригъэгытыгъ, лэпэлэс. Анахь охтэ гушлуагъоу зэшхыгъусэхэм кыкылхэрэм ащыщ япхырлэфэу Аминэ ядэжы кызыкылоклэ.

Мэрэтыкыохэм яунэ цыфкыуаплэу щыт. Яунагъо сыдыгъуи дэрмэн илъ. Зэшхыгъусэхэр шылэныгъэм фэразэх, насыпышлэ дэдэу залытэжы.

— Гъашлэр кызэдэбгъэ-шлэным фэшлэ зэгурьлфныгъэ уазыфагу илэным фае, — ело Аслъан. — Шхыкылэфэныгъэ зэфэлшлэу, узэрэгъэшлэжыкыи сьд фэдэрэ кыныгъуи уапхырыкышлэ, укыуфэщтэп. Гъэбылыгъэ, хыршэрыгъэ е тхыгъэпцыгъэ тиунагъоклэ тхэлэуу щытэп.

Зэшхыгъусэ Мэрэтыкыохэм азыфагу илъ гукъэбзэныгъэу ятлэгъулагъэм нафэ кытфилыгъ ахэр мафэклэ Тхъэм зэрэзэлуыгъэклагъэхэр. Непэ Аслъанрэ Нуриетрэ зызэдэлэсэхэр илъэс 50 зэрэхуырэр хагъэунэфыкылыш, ямэфэкылэ тафэгъушлэ, псауныгъэ пытэ тапэкли ялэу, ясабылхэм яхыар алэгъоу илъэсыбэ джыри кызэдэгъэшлэныш, жышхыа мафэ зэдэхужынынхуу тафэла.

ПАТЫКЪО Анет.

ТапэкӀэ транспорт зефэн фитыныгъэ-хэр гьогурькӀонимкӀэ кьулыкӀум илофы-шӀэ шапхӀэр зыщаукогъэ чыплӀэм щалыхыщтыгъэх, охӀтэ гъэнэфагъэрэ зэрэзеклошӀуштхэ тхӀапэр кьафыритхы-кӀыштыгъ, тхылӀхэр хьыкумым аригъэ-хьыштыгъэх. Цыфым лажьэ иӀэ-имыӀэр хьыкумым зехифыштыгъэ. Юныгъом иапэрэ мафэ кьышыублагъэу юфыр зэхьокӀыгъэ хьугъэ — зефэн фиты-ныгъэр кьэзыушыхьатыр тхылӀыр инспекторым джы аихын фитыжъэл, шапхӀэхэр зераукьагъэр ыгъэнэфӀшт ыкӀи ащ фэгъэхьыгъэ тхӀапэр хьыку-мым лӀакигъэхьащт. Машинэр зезыфэ-щтыгъэм илажъэ хьыкумым кьызиушы-

фагъэу тапэкӀэ зефэн фитыныгъэхэр зерахыштыгъэр, апэрэ нӀплъэгъумкӀэ, тэрэзылӀ. Апэ лажьэр кьаушыхьатын, етӀанэ алахын фае. Ау мыщ дэжъым джыри зы лъэныкӀо щыӀ — гьогурь-кӀоним ишапхӀэхэр зерагъэцакӀэхэрэм лъыплъэрэ кьулыкӀушӀэхэм цыхъэ джы афашыжьырба?

Хэбзэгъэуцухэр зэрелпӀыхэрэмкӀэ, шапхӀэхэр зыщаукуагъэхэм фитыныгъэ-хэр зачалахыкӀэ, юфыгъуабэ кьэу-цуштыгъ. Хьыкумыр бӀэкӀэ нахь класэу зэхэсэу зышыхьурэм фитыныгъэхэр кьызэритхыкӀыгъэ плӀальэр икӀэуи кьы-хӀэкӀыштыгъ. Ащ нэмыкӀэу, фитыныгъэ-хэм ачӀыплӀэкӀэ кьаратыр тхӀапэхэмкӀи

лофхэмкӀэ Министерствэми ащ тегъэп-сыхьэгъэ унашӀо кьыдигъэкӀын фае. Ахэм кьагъэнэфӀшт фитыныгъэхэр зэ-ратыжъын фаехэм ушӀэтынхэр зэрара-гъэтышт шыкӀлэхэр ыкӀи зыщатыштхэр. АрышӀ, шыкӀлӀажьымкӀэ (ушӀэтынхэр ара-мыгъэтэу) фитыныгъэхэр кьаратыжъы-хэзэ ашыштыгъ.

ИшӀуагъэ кьэкӀлоштмэ...

Анахь макӀэу зерагъэпщынӀштыгъэ-хэ пчӀагъэр джы сомэ 500 хьугъэ. Анахьыбэр — сомэ мин 50. Апэрэу пшӀэдӀэкӀыжытӀу зэгъусэу арагъэхьы-

бытырэм фиты-ныгъэхэри ла-хыштых, тазы-ри рагъэтышт. Зэ кьаубыты-гъэм ытыштыр сомэ мин 30, ятӀонэрэу а шӀэ-ныр кьыхьафа-гъэмэ, тазырыр сомэ мин 50.

ЯтӀонэрэу а зы шӀпхӀэ-укьоныгъэмкӀэ кьыхагъэщы-рэр зерагъэп-

ЗЫФЭМЫСАКЪЫЖЬЫРЭМ ищыӀэныгъэ е... имылъку хилъхьащт

хьатыкӀэ, джащыгъум водителым ежъ-ежъырэу зефэн фитыныгъэр аритын фае.

Сыд фэдэ еплъыкӀа мы юфым фыря-лӀэр хэцагъэ хьурэ лъэныкӀохэм?

ГЪОМЛЭШК Адам, полицием имай-ор, АР-м гьогурькӀоныр щынӀэгъон-чӀэнымкӀэ и ГъӀорышлӀапӀэ ихъушъха-фыкӀыгъэ взвод икомандир:

— ЗэхьокӀыныгъэу джы щыӀэхэм кьыдалъытӀэрэ шапхӀэхэр тэ дгъэц-кӀэщтых, ащ елолӀапӀэ иӀп, ау шыкӀа-кӀэм кьыныгъо гъэнэфагъэхэр кьыпы-кӀынхэ ыльӀэкӀышт. Ахэр анахьэу зыфэ-гъэхьыгъэхэр нэмыкӀ шӀольыр кьыкӀы-гъэхэу республикэм кьыхьэхэрэр арых. ГушӀыӀэм пае, ыпӀэкӀэ зэрӀэщытыгъэм фэдэу зефэн фитыныгъэхэр зыӀтхы-гъэм охӀтэ гъэнэфагъэрэ зэрэзеклошт фитыныгъэхэу кьыфиттхыкӀыхэрэр ылыгъыхэ хьумэ, сыд фэдэрэ чыплӀи кьыщагъэуцумэ, тлофышӀэхэм ашӀэшт шапхӀэхэр ыпӀэкӀи ащ ыукъохи тхылӀ-хэр зэрӀахыгъэхэр. НэмыкӀ шӀольыр шапхӀэхэр щызыукъагъэхэр шыкӀа-кӀэмкӀэ кьэтшӀэштӀ хьыкум унашӀом ыуж итхылӀхэр арымтыгъэхэ хьумэ. ШӀольырхэм гьогурькӀонимкӀэ якъу-лыкӀухэм азыфагу зӀпхыныгъэ зыкӀ джыри илыгоп, шапхӀэхэр зыукъохэу, ар шӀэны зыфӀэхьыгъэхэр тэ кьэтшӀэ-шӀуштӀп. Ау тыцӀэгугъы зыкӀ элек-троннэ зӀпхыныгъэ шӀэхэу агъӀпсынэу. Сыд фэдэрэ зэхьокӀыныгъи апэ кьыны мэхьу, мызыгъэгуми ащ тыпхырыкӀын, тесжъын фае, ащ шӀуагъэ пылъмэ, уахьтэм кьыгъӀэгъошт.

ШЪОУМЫЗ Гъэззэуат — машинэ зефакӀу:

— Зефэн фитыныгъэхэмкӀэ джы щыӀэ шапхӀэхэм сэ нахь адесӀгъа-штэ. Сыда хьыкумым силажъэ джы-ри ымыгъэунэфыгъэу ахэр зыкӀы-слахынхэ фаер?

ГОЩЭГЪЭГЪ Сусанн — лъэсрыкӀу:

— ГьогурькӀоним ишапхӀэхэр зы-укъохэрэм зефэн фитыныгъэхэр алахы-пӀэн фаеу сэ сеплӀы. Сыда зыплӀокӀэ, аужырэ уахьтэм лӀэ дэдэу машинэ-хэр зерафӀэхэ хьугъэ. ШапхӀэхэр зы-шли, зымышли, зыгъэцакӀи, зымыгъэ-цакӀи, машинэр зезыфӀэшъуи, зезы-мыфӀэшъуи — зӀкӀэ ахэмкӀэ мзекӀо. Лъэсэу укьекӀокӀыжынкӀи щынагъо хьугъэ. Ежъ машинэхэр зэрэзэутэ-кӀыхэрэм имызакъоу, лъэсрыкӀохэри зэрӀэтыраутырэм ипчӀагъи хэхьагъ. Джа чыплӀэ дэдэу хьугъэ-шӀагъэр кьыз-щыхьыгъэм зефэн фитыныгъэхэр щалахын фаеу сэ сеплӀы. ЦыфхэмкӀэ щынагъом сыда фитыныгъэхэр еп-тыжъэу зыкӀылубгъэкӀыжынын фаер?!

БЭГЪ Ахьмэд — машинэ зефакӀу:

— СӀркӀэ тӀури зы фитыныгъэ-хэр сьызыхыштыр — шапхӀэхэр сы-укъагъэхэмэ, ар зэрӀэслахын фаер гъэнэфагъэ. Мы юфым уегупшыса-пэмэ, хьыкумым лажьэр ымыгъэнэ-

Мы мазэм иапэрэ мафэ кьышыублагъэу гьогурькӀоним ишапхӀэ-хэр зыукъорэмэ машинэр зерафӀэным ифитыныгъэ кьэзыушыхьа-тыр тхылӀхэр зералахышт шыкӀлэр зӀблӀэхьыгъэ. Джы хьыкумыр ары ар зипшӀэрылӀыр. Административнэ хэбзэукьоныгъэхэмкӀэ ары ар зипшӀэрылӀыр. Административнэ хэбзэукьоныгъэхэм кӀуачӀэ ялэ хьугъэ. Ма-шинэ зефӀэнымкӀэ фитыныгъэ тхылӀхэр зыкӀалахырэ шӀпхӀэукъо-ныгъэхэм зэхьокӀыныгъэ афӀэхьыгъэп.

кьыныгъохэр кьэуцуштыгъэх. ЗэхӀэфынхэм охӀтэ кӀыхъэ аубыты зыхьукӀэ, уахь-тэу тхӀапэхэр кьызэрӀратхыкӀыгъэхэр икӀэу кьыхӀэкӀыштыгъ, ахэм язӀблӀэхьун хьалбалыкӀыгъ.

ШъушӀэным пай

Хьыкумым унашӀо зишӀыгъэ уахь-тэм мӀэфи 10 зытешӀэкӀэ ащ кӀуачӀэ иӀэ хьушт. УнашӀом дезымыгъэштагъэхэм дао атыжъыным пае а уахьтэр ара-ты. ЯтӀонэрэ хӀеплӀэгъумкӀи хьыкумым водителым илажъэ зигъэнафӀэкӀэ, джа уахьтэм кьышыублагъэу унашӀом кӀуачӀэ иӀэшт. УнашӀом кӀуачӀэ иӀэ зыхьыгъэм ыуж мӀэфицым кьыкӀоцӀ водителым зефэн фитыныгъэхэр ежъ-ежъырэу кьытынхэ фае. ГьогурькӀонимкӀэ кьулыкӀум икъу-тамэу хьыкумым кьыгъэнафӀэрэм ахэр рихьылӀӀэхэу щыт. Водителыр зыщып-сӀурэ е административнэ юфыр кьыз-щызӀлаухыгъэ чыплӀэхэм ащыц зӀкло-лӀэнэу агъэнафӀэр.

Транспорт зефэн фитыныгъэхэр во-дителым кьызимытхыкӀэ, мӀэфэ 15 хьурэ хьапс тыралъхьан е сомэ мин 30 хьурэ тазыр рагъӀэтын альӀэкӀышт.

Фитыныгъэхэр зэрӀахыгъэхэ плӀальэр зыкӀыкӀэ, водителым ахэр ратыжъы-щтхӀп ушӀэтынхэр ымытхыгъ. ГьогурькӀо-нымкӀэ шапхӀэхэр зеришӀлэхэрэр джы-ри зэ ауплӀэкӀушт. ЕшӀлэхэмэ, маши-нэ зерифӀшт, фӀэмытхэхэмэ, зерегъэ-шӀлӀэхэ нэс фитыныгъэхэр лӀагъэ-хьажьыштхӀп. Ау апэрэу ушӀэтынхэр зы-тыхэрэм ялытыгъэмэ, пхьашӀэу адӀэ-зеклоштхӀп, хӀукъоныгъэу хашӀыхьан зыфитыштхэри нахьыбэу гупчэ кьӀабар-лыгъӀлӀэс амалхэм кьаты. Хэбзэгъэу-цугъэр щыӀэ зыхьыгъэм кьышыублагъэу шыкӀаӀлӀэмкӀэ фитыныгъэхэр аӀлӀагъэ-хьажьынхэ фаеми, ар зӀкӀахьагъэу — Правительствэм иунашӀоу а шап-хӀэхэм ательытагъэм джыри клӀтха-гъӀэгӀохӀп, ащ зыкӀатхэхӀкӀи хӀэгъу клоцӀ

шӀушт — зефэн фитыныгъэхэр зералахы-хэрэм даклоу ахьӀэ тазыри арагъӀэ-тэ ашӀышт. Административнэ хэбзэ-укьоныгъэхэмкӀэ Кодексым ия 12-рэ шӀхъэ зэхьокӀыныгъэу фашыгъэхэм мы зӀптс-ури кьызыдахыгъ. Фэдэ зэхьокӀыныгъэ-шхохэр ащ зыфамышлыгъэхэр бӀшагъэу юфым хӀшыкӀ физиӀлэхэм кьало. ШӀп-хӀэукьоныгъэ 46-рэ фӀедизкӀэ пшӀэ-дӀэкӀыжыр агъӀлӀэшыгъ. Ахэм ащыцӀэу 20-мкӀэ соми 100 хьуштыгъэ тазырыр 500-кӀэ зӀблахьыгъ. ХымкӀэ ятӀонэрэу шапхӀэр зераукъагъэм пае пшӀэдӀэкӀыжыр нахь лъӀш ашӀыгъ. Уукъо мыхьушт шап-хӀэхэм яземлӀэужыгъуагъэ хэхьагъ.

Джы клӀэкӀэу пстӀэуми нӀлуасэ шӀуафӀт-шын.

Уешьуагъэу рулым укӀӀэрытӀысхъэ зӀрӀамыхьуштыр, шӀч хӀлӀӀп, кьӀэнэ-жыгъ, ау ар зерагъэунэфышт шыкӀлэр ары зэхьокӀыгъэр. Кодексым джы зӀ-ритхагъэр уутӀэшӀоным фӀлорышлӀэрэ шӀонхэр бгъӀефедӀэхэ мыхьунэу ары. Жыи литрэу цыфым ыжэ кьыдӀекӀырэм имиллиграмм 0,16-рэ приборхэм кьа-гъӀлӀагъомэ, шапхӀэхэр ыукъагъэу мэхьу. АдӀэ сыда джы ашӀлэн фаер мил-лиграмм 0,1 кьызфалытагъэу зэхьокӀы-ныгъэхэм апӀэкӀэ зефэн фитыныгъэхэр зылахыгъэхэм? Хэбзэгъэуцугъэр зӀрӀэ-зэхьокӀыгъэм кьыхӀэкӀэу ядаохэр хьы-кумым рахьылӀӀэхэ фае. Кефир ешӀо-гъагъэхэу е ингаляцие зышлыгъагъэхэу фитыныгъэхэр зылахыгъагъэхэм, плӀальэр кьӀэмысыгъэми, ахэр кьалахыжынынхэ джы альӀэкӀышт хьыкумым иунашӀокӀэ.

МӀэкъуогъум и 25-м кьышыублагъэу машинэм ичӀэ сыхьатым километрэ пчӀагъэу ылыгъын фитымкӀи зэхьокӀыны-гъэхэр щыӀӀэх — 10-кӀэ шапхӀэм кьӀебгъэ-хьыгъэмэ, уагъӀпщынӀштӀп, ау 20-м нахь мӀӀӀлэн фае. ТапӀэкӀэ ащ пае соми 100 тазырэу атыралъхьӀштыгъ.

Ешьуагъэу машинэр зерифӀзэ кьау-

щынӀэрэми хагъэхьагъ. ЗӀкӀ плӀоми хьунэу а хьугъэ-шӀагъэхэмкӀэ зефэн фитыныгъэ-хэр джы алахыштых. ГушӀыӀэм пае, ма-шинэр шапхӀэу щыӀлӀэхэм атетӀу язымы-гъӀтхыхэрэм тазырэу сомэ 500-м кьы-щыублагъэу 800-м нӀс атышт, фэдэ укьоныгъӀэкӀэ джыри зэ кьаубытыхэ-рэм тазырыр сомэ мини 5-м фынагъэ-сышт е зефэн фитыныгъэр мӀэищым нӀсырӀэ плӀальӀэкӀэ фызӀпагъэушт. Тран-зитнэ номерхэр пылъхӀэу кьӀеклокӀыныр шӀэны зыфӀэхьыгъэхэм джауштӀэу ябэ-нынхэр кьыхахыгъ. Ахэм хэбзӀлахьхэр атыхэрӀп, видеокамерэхэми апылъхӀп.

НӀфрыгъуазэр плыжьыу кьызыб-лӀэрэм кьӀэмыуцугъэу пчӀагъэрэ кьы-хагъэщыгъэми зефэн фитыныгъэхэр мӀэищым нӀсэу лахышӀуштых, шапхӀэу щыӀлӀэхэм машинэм ичӀэ сыхьатым ки-лометрэ 80-м нӀскӀэ езыгъӀэхьхэрэм яфитыныгъэхэр илӀӀэс плӀальэ ялӀэу ала-хынхэ альӀэкӀышт. Километрэ 40-м кьы-щыублагъэу 60-м нӀс кьезыгъэхьыгъэ-хэм фитыныгъэхэр алахыштхӀп, ау та-зырэу сомэ мини 2,500-рэ фӀедиз ара-гъӀэтышт.

Хэбзэгъэуцугъэм зэхьокӀыныгъэхэр кьызыхьагъэхэр тхьамӀфитлӀум кье-хьыгъ, шыкӀаӀлӀэмкӀэ гьогу-патруль кьу-лыкӀум юф ешӀлэ ыкӀи гьогурькӀоныр щынӀэгъончӀэнымкӀэ АР-м и ГъӀорышлӀапӀэ илофышӀлӀэхэм кьызэрӀахьагъӀшӀрэмкӀэ, шапхӀэхэр нахь макӀэу аукъохэу агъэ-унэфыгъ, гьогу хьугъэ-шӀагъэхэм яп-чӀагъи тӀӀӀкӀы хӀэкӀыгъ, ау хӀкӀодагъэхэр нахьыбэ хьугъэ.

БлӀэкӀыгъэ илӀӀэсым илӀоныгъо мазэ иапэрэ мафэ кьышыублагъэу тхьа-мӀфитлӀум кьыклоцӀ гьогу хьугъэ-шӀлӀгъэ 17 республикэм кьышыхьыгъ, ахэм зы нӀбгырэ ахӀкӀодагъ, 20-мэ шӀобжхэр ахахыгъэх. Мы илӀӀэсым фӀдэ иуахь-тэ гьогу хьугъэ-шӀлӀгъэ 13 республи-кэм щагъӀэунэфыгъэр, ахэм ахӀкӀо-дагъэхэм япчӀагъэ нӀбгыри 5, 19-мэ шӀобжхэр ахахыгъэх.

Анахьэу машинэ зефаклохэр «зы-фӀсакъыхэ» хьугъэхэр сабылхэр арых — ахэм апае хӀушъхафыкӀыгъэ тӀысы-плӀэхэр машинэхэм нахьыбэрэ ара-гъӀэуцӀохэ хьугъэ. Ар анахьэу кьыз-хӀэкӀыгъэр тазырхэр нахь кьызэрӀада-гъӀкӀогагъэхэр ары. КьызэрӀӀӀэкӀыгъэмкӀэ,

щынӀэгъончӀэным нахьы мылӀкур зӀ-раӀӀӀӀӀӀыштыр ары цыфхэр нахь зы-гъӀэгумӀӀӀхэрӀр. АрӀу зыхьукӀэ, зэхьо-кӀыныгъаӀлӀэхэм яшӀуагъэ кьӀэклоным ушыгугъы хьушт.

МӀЩЛӀӀӀКЪО Саид.

Адыгеим щызэдэпсэурэ цыф лъэпкъ зэфэшъхьафьбэмклэ анахъу тэ, адыгэхэмклэ, тикъу, джы ти Адыгэ Республикэ, пстэуми тикъэлэ шъхьалэу Мыекъуапэ лъэшэу тиклас, тпсэ щыщ чыплэ гупс, ишхъонтлэ клэрэклагы, илэпклэ-лъэпклэгъэ зэтэгъэпсыхьагы, икъэбзэ-лъэбзагы, итарихъ гъэшлэгъони, ихъэыонгъэхэми, джырэ уахътэм зэрэдэлорышлэрэми лъэшэу тарэгущо. Щылэклэшлэум кызыдихьыгъэ нэшэнаклэхэм ащыщэу бжыхъэ мэфэ дышъэ пклавъэхэр кызысысыхьэклэ, юныгъом изы мафэ Мыекъуапэ имэфэклэ хагъэунэфыкы. Щылэ-ныгъэм хъары, гушлуагъор къебэклыхэр насыпыгъ, лъэшэу тигуапэ мыщ фэдэ мэфэклэ дахэ щылэ зэрэхъугъэр.

Мыекъуапэ Кавказ къушъхъэ тхыцлэ Шъхьалэм ылапэ дэжъ Пшызэ хэлъэдэжърэ къушъхъэ псыхъоу Шъхьагуащэ иджабгъу нэпкъ зэпыубытэу щыс. Къалэм ыцлэ анахъу кызытэклыхъу алытэрэр адыгэ гушылэу «**мыекъуапэ**», мые чыг лъэпкъхъу псыхъор кызыщэжъэрэм ыкъуапэ щыт псэупл кыкылар. Къалэм ыцлэклэ нэмыкл шлошхэри щылэх. Адыгэ чылагъохэр зытесыщтыгъэхэ чыплэм пытэплэ ин шагъэпсыгъагъ, ар тикъалэ ичылплэжъклэ джы алытэ. Пытаплэм шъошъэ теплэ гъэнэфагъэ илагъ хъарыфэу «Г»-р гум кыгъэклэу; Шъхьагъуащэ лупэмклэ кыщэжъэу, джы я N 20-рэ Мыекъопэ еджаплэр зыдэщытмклэ кыкылар, Дровяной гупчэ (Зэкъошныгъэм и Гупчэ) ишъолъыр кыдиубытэу щытыгъ. Ащ ишын пачыхъэм кыгъэклогъэ дзэхэр фэгъэзэгъагъэх ыкли къаралуагъэр агъэцэклагъ. Ыпэклэ игугъу кызыэрэсшыгъэу, мы лъэхъан чыжъэм, зэфэдэклэ пытаплэр зыщашыгъэми, джы къэлэ гупчэ паркыр зыдэщытми, адыгэ къуаджэхэр арысыгъэх. Ижырэ лъэпкъ лъапсэхъу адыгэхэмклэ — абдзэхэхэр мы чыплэм зэфэдэклэ исыгъэх, щыпсэугъэх.

Я 19-рэ лэшлэгъум ия 60-рэ илъэсхэм аклэм зэфэдэклэ пытаплэм апэрэ промышленнэ лэжъэплэ мынхъу — псышъхьалыр, тхъур къэзышлърэр, сабынышл, шъолш, етлэгъэжъэ ыкли чырбыщышл псэолъэлэжъэплэ зэфэшъхьафхэр кыдэдэджэ.

Пытаплэр станицэ мэхъу, ащ ыужым, **тыгъэгъазэм и 24-м, 1870-рэ илъэсым, къэлацлэр кыфашлы**, чыгу десятиналэ 6150-рэ кыратыгъагъ, ащ щыцэу мини 4-м мээ тетыгъ.

А уахътэм Мыекъуапэ иэкономикэ лэшлэгъэ зэфэшъхьафхэм — гъуклэн, пхъэшлэн, шъолшлэн, дэн-бзэн, нэмыклэхэм ателытэгъагъ. Ахэр япчъагъэклэ 500-м нахъыбагъ. Джырэ мафэхэм тиреспубликэ гупчэ хэпшыклэу зиштагъ, икыгъэ я XX-рэ лэшлэгъум иаужырэ ныкъом промышленнэ предприятие иныбэу тикъу, тикъэрал ямызакъоу, зэрэдунаеу зыцлэ щызэлъыгугъэхэр — псэолъэшл фирмэу «Дружбэр», станокышл заводэу Фрунзэм ыцлэ зыхъырэр, Машинэшл заводыр, нэмыклэхэр кытэджагъэх. Джырэ мафэхэм унэе лэжъаплэхэм нахъ лъэныкъуабэмклэ зыкыгъээнэфагъ.

Мыекъуапэ ыцлэ анахъ зылэ-

тыгъэр археологие байныгъэхэу ичыгу кычлахыгъэхэр ары. Тикъэлэ шъхьалэ нэмыклэу, адыгэхэм япсэуплэ чыплэгъэхэр ахэмклэ зэрэбай дэдэхэм ищысэх Улэпэ луашъхъэхэм япкъыгъо лъаплэхэр ыкли зэфэдэклэ Адыгеим икартэ щыгъэ-

Ти

Мыекъуапэ

унэфыгъэ археологие чыплэхэр.

Мызэу, мытлоу тырыгушхоу къэтэлэ Мыекъопэ луашъхъэм адыгэ лъэпкъыр зэрэдунаеу зэрэчаригъэшлагъэр. 1897-рэ илъэсым Петербург университетым ипрофессорэу Н. Весселовскэр зыпэщэ экспедициер Адыгеим къэклогъагъ ыкли Мыекъопэ луашъхъэр атлыгъагъ, ушэтынхэри зэхачэгъагъэх.

Анахъ лощъхъэ ин заулэу атыгъэм ащыщэу «**Ошадэр**» дунэе мэхъанэ зилэ саугъэтэу кычлэклыхъ. Къалэм икъокыплэ лъэныкъоклэ гъэзэгъагъ. Мыщ зыфэдэ мыхъурэ гъэшлэгъоныбэ кыщычлагъэщыгъ, кыщыагъотыгъ — дышъэм ыкли тыжыным ахэшлыкыгъэхэ пкъыгъохэр скиф-сармат лъэхъаным епхыгъагъэх, а уахътэм щылэгъэ цыф лъэпкъхэм культурэ лъагэ зэрялагъэм ищысагъэх.

Мыекъопэ луашъхъэм ибайныгъэхэр Санкт-Петербург Эрмитажым идышъэ гъэтлылэплэ къэзыгъэшъуашлохэрэм ащыщ, ахэм адыгэм ыцлэ рагъагъа, еж коллекцием «Золото Кубани» зэреджагъэхэр.

Я XIX-рэ лэшлэгъум ыклэм ыкли я XX-рэ лэшлэгъум иублаплэм хэпшыклэу къалэу Мыекъуапэ хэхъуагъ: фабрикэхэр, заводхэр бэу кыдэатаджэх, щылэклэ-псэуклэр нахъ щызэтеуцо. 1910 — 1911-рэ илъэсхэм инженер ныбжыклэу И. Губкиныр Мыекъуапэ къэклуагъ ыкли къалэм илэгъо-блэгъу чыдэгъэ къэклуаплэу зэрэщытыр ыушэтыгъ. Ащ ишлуагъэклэ экономикэм хэхъуагъ. Мы илъэсхэм Мыекъуапэ апэрэ къэлэ телефон станицер шагъэпсыгъ. Гъогу инхэу «Мыекъуапэ — Шытхьалэ» ыкли «Мыекъуапэ — Туапсэ» зыфилохэрэр пхырашыгъэх. 1910-рэ илъэсым,

пасэу кинотеатрэ инитлу шагъэпсыгъагъ, а уахътэм гъэзет зэфэшъхьафхэу «Майкопские новости», «Майкопская жизнь» ыкли «Майкопское эхо» зыфилохэрэр плэпъэ-плалъэклэ кыщыдэклыхъыгъэх. 1915-рэ илъэсым Мыекъуапэ клэлэгъэджэ институтэу ублэплэ классхэм яклэлэгъаджэхэр

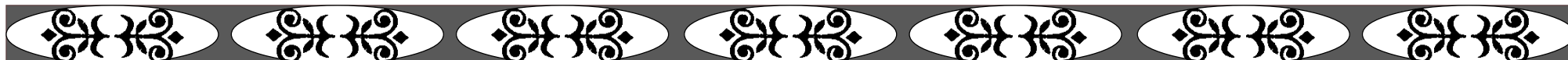
ин. Апшъэрэ гъэсэнэгъэ зышагъотырэ еджэплэшхуитлу — Адыгэ къэралыгъо университетыр ыкли Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетыр дэтых, гурыт сэнэхъат гъэсэнэгъэ зэгъэгъотыплэ колледжхэр, лицейхэр бэу шагъэпсыгъэх, тиреспубликэ гурыт еджэплэ 150-м ехъумэ дэгъоу лэф шашлэ, клэлэцлыклуыгъыплэхэм япчъагъэ етлупщыгъэу хагъахъо. Шэныгъэм мэхъанэ щыраты, псауныгъэм икъэухъумэни ащ готэу ренэу гунэ лъафы.

Республикэ сымэджэщ шъхьалэр, къэлэ сымэджэщ зэфэшъхьафхэр ыкли зэфэдэклэ рес-

публикэм лэф щызышлэрэ медицинэ учреждениехэр агъэклэжых, яфэлэ-фашлэхэр, зыфэныкбохэ лэмэ-псымэхэр ыкли медицинэ лэфышлэхэр арагъэгъотых. Мыекъуапэ уахътэм диштэрэ лэзэплэ Гупчэ къэлэ сымэджэщым епхыгъэу дэт, цыфхэм зерафэгумэклыхэрэм ар ищыс. Джащ фэдэу тикъалэ сэкъатныгъэ зилэ клэлэцлыклухэм ыкли нахъ ныбжэ зилэхэм ящылаклэ нахъышлу шыгъэнымклэ лэфыгуагъэ щызэшлуахы. Культурэр лъэпкъхэм язэпхыныгъэ илъэмыдж инэу зэрэщытыр клагъэтхъэу, ащклэ лъэныкъо зэфэшъхьафхэм зарагъэушъомбгъу. Тикъалэ драматическэ, музыкальнэ, нысхъэлэ театрэхэм, ордэдылэ, къэшъокло коллективхэм лэф шашлэ.

Адыгэ Республикэм идахэ зэлъарагъашлэ ти Къэралыгъо къэшъокло академическэ ансамблэу «Налмэсым» ыкли Къэралыгъо ансамблэу «Ислъамыем». Тиныбжыкыклэхэр плоньш, лъэпкъыми, республикэми, тикъали ягугъэплэ иных. Ахэтых ахэм зэчый ин, лэпэлэсэнэгъэ зыхэлъ музыкантхэр, къэшъуа-клохэр, сурэтышлэхэр, усаклохэр, тхаклохэр, журналистхэр, шлэныгъэлэжъхэр шлоу алэжы-рэмклэ нэмыклэ клыб къэрал зэфэшъхьафхэм анэхъу, щытхъур Адыгэ Республикэм ыкли тикъэлэ шъхьалэу Мыекъуапэ кыфахъу. Арышъ, Мыекъуапэ имэфэклэ фэбагъэ хэлъэу, гум кынажъэу зэрэклоштым седжэнджэщырэп.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

«ЖЪОГЪОБЫНЫМ» республикэр къегъэдахэ

Адыгэ Республикэм и Камернэ музыкальнэ театрэу Хъанэху Адамэ ыцэккэ шытым ихудожественнэ пашэу, Урысыемрэ Адыгеимрэ искусствэхэмккэ язаслу-женнэ юфышлэшхоу Сулейман Юныс тигъэзет иныб-джэгъушлэ. Уахътэм иджэрпэдджэ къыпкырыкырэ, культурэм пыщагъэхэм яупчлэхэр къыдэтлътэхэзэ, тизэдэгущыгъу къышылтэтыгъэ юфыгъохэр шылэны-гъэм епхыгъэх.

— Камернэ музыкальнэ театрэр къызызлэуахыгъэр ильэс 20 мэху. Юфшлэ-ным иегъэжлэлэрэ джырэ амалхэмрэ зэфэпхы-сыжхэу уахътэ къыоклү-мэ, уналэ зытебдзэрэр къыталоба.

— Адыгэ Республикэм культурэмккэ иапэрэ министрэу Хъанэху Адамэ ыгу къэккэ, 1993-рэ ильэсым чэпыогъу ма-зэм Камернэ музыкальнэ те-атрэр зэхачэгъагъ. АР-м иапэрэ Президентэу Джарымэ Аслъан культурэмрэ искусствэмрэ зэ-хъоклыныгъэхэр афэшлэгъэн-хэм мэхъэнэ ин ритызэ, тиму-зыкальнэ театрэ фэгъэхыгъэ унэшлэ хэхыгъэ ышылгъагъ. Лъ-хъэнэ зэблэкыгъом республи-кэм мылкъушхо илагъап. Цы-фым игушхъэ кӀуачлэ зыкье-гъэлэтыгъэным культурэр зэрэ-фэлажэрэр Адыгеим ипашэ-хэм къыдалытэзэ, зэхъоклы-ныгъэхэр ашылтэтыгъэх. Неушырэ мафэм телътыгъэу, гупшысэ хэлъэу зэхэщэн юфыгъохэм зэрапылгыгъэхэр сщыгъупшэрэп.

— Республикэ тилэ зэрэ-хъугъэм ар епхыгъэу шы-тыгъа?

— Ары. Тимзыкальнэ куль-турэ зиушлэомбгъуштыгъ. Симфо-ническэ оркестрэр, «Русская удаля» зыфилорэр, «Ошутенэр» зэхачагъэхэу юф ашлэщтыгъ. Искусствэхэмккэ Адыгэ рес-публикэ колледжэу У. Тхъабы-сымэм ыцлэ зыхырэ, нэмыкӀ еджаплэхэр къэзыухыгъэр Адыгеим къинэжынхэм фэшл творческэ купхэр зэрэзэхачэ-хэрэм мэхъанэ илагъ. Камер-нэ музыкальнэ театрэр, нэмыкӀ купхэри Хъанэху Адамэ тиш-ыклагъэхэу ылытэщтыгъ. Рес-публикэ тызэрэхъугъэм ишлү-гъэккэ дунэе культурэм зэхъо-кыныгъэу фэхъурэмэ таригъа-пшэзэ, къэгъэгъэ лэрам дахэм фэдэу Адыгеир искусствэм шилэгъу шлоигъуагъ.

Ясэнэхъат феджагъэхэр

— Консерваториехэр, апшэрэ еджаплэхэр къэ-зыухыгъэхэр Адыгеим къинэжынхэмккэ апэрэ лъэбэкхэр зыфэдагъэ-хэр къэзошлэжэ?

— Ащ фэдэ кадрэ дэгъухэр зэхэпщэнхэш, зы чыплэ пшын-хэ фэягъэ. Сэ ГИТИС-р къэ-сыухыгъ, музыкальнэ театрэм

ирежиссерэу седжагъ. Силэнатлэ сызылохъэм, хэгъэу ыккӀ дунэе фестиваль-зэнэкъокхуэм яла-уреатэу, композиторэу Кош-хъаблэ къышхыгъэ Хъупэ Му-ратэ музыкальнэ театрэм тшта-гъэ. Юфшлэныр зытэублэм, спек-таклэхэм ахэлэжъэщт артист-хэр зэдгъэгъотыгъэх.

— Ильэс 20-м къыклоцӀ спектаклэу жъугъэуцугъэр зыфэдиизыр къэшъулы-тагъа?

— Пчъагъэр нахыбэ зэрэ-тшылщт закъом тыпылгыгъап. Спектаклэ 60 фэдиз дгъэуцугъэ. Цыфмэ тыращыклагъэу, ташло-гъэшлэгъонэу тылажэ тшло-игъуагъ.

— Апэрэ мафэхэм шъуи-спектаклэхэм къяпллы-щтыгъэ цыфхэмрэ джырэ уахътэмрэ ззогъапшэхэ?

— Зыныбжэ хэкӀотэгъэ бзы-лфыгъэхэр, врачхэр, кӀлэегъа-джэхэр арых нахыбэрэмккэ тиспектаклэхэм ащылтэгъу-щтыгъэхэр. Микрофонхэр амы-гъэфедэхэу артистхэм роль-хэр къызэралыххэрэр, псэ зы-пыт гушылэхэр зэрэзэхачы-рэр, орэдхэр, сурэтхэр, нэмы-кӀлэу ашлэгъэшлэгъонхэр теат-рэм цагъотыштыгъ. Ныбжэ зэ-фэшхъаф зилэхэр къытэпллы-хэ хъугъэ. Тысыплэ нэки шы-мылэжъэу тиспектаклэхэр зэрэ-кӀохэрэри ори олэгъу. Тижан-рэхэр агу рехых. Адыгеим итворческэ купхэм ягъогу «зэ-пытэчэу», пэрыоху тафэхъоу слытэрэп.

— Музыкальнэ театрэу шъушты. Опереттэр, му-зыкальнэ комедиехэр, кӀэ-лэцыкӀлэхэм апае пшысэ-хэр, нэмыкӀ къэшлынхэр шъогъэфедэх. Искусствэм лъагъоу щыпхырышъуш-рэмккэ тиреспубликэ шъу-щашлэ. Зэхъоклыныгъэхэм татэгущыгъэ сшлоигъу.

— Ильэс 20-м къыклоцӀ ти-республикэ илэшхъэтэтхэм аналэ къыттет. Аужырэ ильэ-си 5 — 6-м Мыекъуапэ игупчэ, зыгъэпсэфыллэ паркыр нахъ да-хэ хъугъэх. Ти Лышхъэу Тхъа-кӀушынэ Аслъан, Правительст-вэм культурэм илофыгъохэр янэплэгъу рагъэкырэп. Тикон-цертхэм, спектаклэхэм яплых, лэпылэгъоу тищыклагъэм къы-кӀэупчлэх. Тиреспубликэ рэхъат-ныгъэ илпыным культурэм пы-щагъэхэр хэлажэ. Тилофшлэн зэхъоклыныгъэу фэтшырэр цыфхэм яшлоигъоныгъэхэм

япхыгъэу тэлъытэ.

— Юныс, сьд фэдиизрэ тыгушылэгъэми, мы упчлэр осымытын слэкӀыштытэп. Творческэ коллектив бащэ тилэу зылытэрэмэ уалокӀа?

— Ар шылэныгъэм къыпкы-рыкӀырэ упчлэу къысчэху. Творческэ купэу тилэхэм рес-публикэр къагъэдахэ, къагъэ-баи. Тэри ащ тырэгъушхо. Ныб-жыкӀлэхэр гъогум къытетэщых, уахътэм диштэу цыфыр плү-гъэным тыхэлажэ.

— Къызэрэплорэмккэ, культурэм «ижъогъобын» тиреспубликэ къегъэдахэ.

— Ащ сицыхъэ телъ.

Къуаджэмрэ культурэмрэ

— Ти Лышхъэу ТхъакӀу-щынэ Аслъан кӀэщакӀо фэхъуи, культурэм илофы-шлэхэр къуаджэм нахы-бэрэ кӀохэу фежэжъа-гъэх...

— Районхэр, чылэхэр нахы-бэрэ къэткӀухъанхэ фае. АщкӀэ щыклагъэу къытфалэгъухэрэр дэдгъэзыжыштых. Спектаклэу дгъэуцурэмэ япчъагъэ хэдгъэ-хъоным, цыфхэм талылысы-ным тыпыл. Культурэмккэ ми-нистрэу Къулэ Мыхъамэт «тэ къытхэкӀыгъэ цыф» зыфалорэм фэд. Игупшысэхэр тшлогъэшлэ-гъоных, пшэрылыкӀлэхэр къыт-фэшых.

— Цыфхэм нахъ агу ри-хыштыт спектаклэр сьдэу-щтэу къэпшлэщтэ?

— ЗыгъэгумэкӀыхэрэр, шылэ-ныгъэм къызыдихырэ юфы-гъомэ еплыкӀлэу афырылэр зэб-гъэшлэнхэ фае. Музыкальнэ те-атрэр классикэм ипроизведе-ниехэм нахъ афэщагъэми, пье-сэхэр, мэкъамэхэр зытхыхэ-рэм нахъ куоу юф адатшлэу тыфэжъагъ. Композиторэу Хъу-пэ Муратрэ культурэм илофы-шлэу Цэй Ерстэмрэ зэдагъэхъа-

зырыгъэ спектаклэу «Угощэ дэ-гъумэ, урихылылагъ» зыфилорэр икӀэрыкӀлэу тэгъэуцужы. Рай-онхэм адыгабзэкӀэ къащыд-гъэлэгъошты. КӀэрэщэ Тембот ытхыгъэу «Шахъомрэ пшэшъэ пагэмрэ» зыфилорэмэ юф дэ-тэшлэ, ари цыфхэм ашлэгъэшлэ-гъон. Опереттэу «СильвэмкӀэ» театрэм ия 20-рэ ильэс юф-шлэгъу къызэлутхыгъ. «Фанфан-тольпан» зыфилорэр тэгъэуцу. Композиторэу Андрей Семе-новыр Москва щэпсэуми, Мые-къуапэ зэрэщышым фэшл игуа-пэу юф къыддешлэ. Мэкъамэ-хэр етхых. Музыкэмккэ пашэу тилэр Александр Гончаровыр ары, юф дэшлэгъошлэ, купыр зылыещэ. Оркестрэм идирижер шхъалэу щыт.

— Музыкальнэ театрэр къэшъуаӀомэ къагъэдахэ.

— Адыгеим искусствэхэмккэ изаслуженнэ юфышлэшхоу, Гру-зием изаслуженнэ артистэу Исуп Аслъан къашъохэм афэ-гъэзагъ. Сэнэхъатэу хэлъыр ныбжыкӀлэмэ ахелъхъэ. Ис-кусствэхэмккэ республикэ кол-леджым шыригъэджагъэхэр арых театрэм юф шызышлэ-хэрэр.

— Шъуитеатрэ къызэры-кӀоу щытэп. Кадрэхэм якъыхэхын сыда къепӀо-лэщтыр?

— АР-м искусствэхэмккэ иколледжэу Тхъабысымэм ыцлэ зыхырым лъэшэу тыфэраз. Ти-щыкӀлэгъэ кадрэхэр ащ щытэ-гъэхъазырых. КӀлэегъаджэхэм, директорэу Хъэпэе Замирэ та-пэки юф адэтшлэщт. КӀлэегъа-джэхэм ащышхэр тиспектак-лэхэм ахэлажэ. Ар сыдым ымыуас?! Еджаплэр къэзыухы-рэр артист хъугъэу къыуаслорэп. Тэ зытштэкӀэ зэрэтищыклагъэм елытыгъэу тэгъасэ. Мары Ири-на Кириченкэр, Елена Лепихо-вар, Виктор Марковыр, Ирина Журавлевар тиартист анахъ дэгъухэм ащышых. Александр Степановым Киев консервато-риер къышиухыгъ, илофшлэгъу-

хэр зылыещэх. Адыгеим ще-джагъэхэм республикэм юфшлэн цагъотыжын фаеу тэлъытэ. Адыгеим инароднэ артистэу, композиторэу Михаил Арзу-мановыр тиспектаклэхэм дэ-гъоу ахэлажэзэ, ныбжыкӀлэхэр егъасэх.

— ЛэжъапкӀэр къызэрэ-шъулэтыштым зи къепӀо-лэщтба?

— 2018-рэ ильэсым нэс лэ-жъапкӀэм зэрэхэдгъэхъоштым телъытэгъэ унашъор тштагъэ. Тэр-тэрэу къэдгъахэрэм щыщ ахъшэр лэжъапкӀэм пэлудгъэ-хъашт. Ар дгъэцӀкӀэным пае нахыбэрэ спектаклэхэр къэд-гъэлэгъоштых.

Артистхэр къырагъэблэгъэщтых

— Юныс, узидеджагъэ-хэм, тиреспубликэ шыщ-хэу Урысыем е лӀкыб хэгъэгухэм юф ащызы-шлэхэрэм зэпхыныгъэу адыуилэр уисэнэхъат щыо-гъэфедэ?

— Шагудж Маринэ, Мамсыр Маргаритэ, НэмытӀэкӀо Аслъан, Хъупэ Мурат, Гъот Аслъан, нэ-мыкӀ артистхэр титеатрэ къед-гъэблагъэхэ тшлоигъу, джырэ уахътэм ззэгъыныгъэхэр адэ-тэшых. Тиспектаклэхэм, пчы-хъэзэхъэхэм ахэр ахэдгъэ-лэжъэщтых. Искусствэм зэпхы-ныгъэ амалэу илэхэр нахышлэу дгъэфедэнхэм фэшл ар егъэ-жъэллэ дэгъоу сэлъытэ.

— Шылэныгъэм диштэу культурэм ушылэжъэныр оркӀэ сыда?

— Культурэм къезгъэубыты-рэр бэ. Музейхэр, театрэхэр, ансамблэхэр, тхылъеджаплэхэр, нэмыкӀхэр тищылэныгъэ ищы-клагъэх. Ащ фэдэ юфшлэпӀэхэр уимылэхэ зыхыкӀлэ, республи-кэу е лъэпкъэу узэрэпсэуштыр къызгурылорэп. Хабзэм ахъ-шэу культурэм хильхъэрэр шы-лэныгъэм хэкӀуадэрэп, шлүкӀэ къытэтэжы. Сисэнэхъат сшло-гъэшлэгъон, ныбджэгъубэ къы-ситыгъ. Цыфхэр зэфэзыщэрэ культурэм юф шысшлэныр си-гуап.

— Тизэдэгущыгъэу зыщы-тыухыным музыкальнэ театрэр шылэныгъэм епхыгъэу тапэки зэрэлэ-жъэщтым укытегушылэ сшлоигъу.

— Классикэм имызакъоу, комедиэм хэхъэрэ спектаклэ-хэм цыфхэр яплыхъэзэ, ежъ-хэм зыкышлэжъэу, хъугъэ-шлагъэу артистхэм къагъэла-гъорэр зыпэкӀэкӀыгъэхэм гу алъатэу кыхэкӀы. «Угощэ дэ-гъумэ, урихылылагъ» зыфило-рэм, нэмыкӀхэу тишэн-хабзэ-хэм, унагъом ищылэкӀлэ-псэу-кӀлэ, ныбжыкӀлэхэм, шлэжыым яхы-лэгъэ пьесэхэм талыхъушты. Искусствэм пыщагъэхэм агу рыхырэ спектаклэхэу шылэны-гъэм диштэхэрэр къэдгъэлэгъ-оштых.

— Шъуигухэлъышлэхэр къыжъудэхъунхэу шъуфэ-тэю.

— Тхъауегъэпсэу.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Илъэс къэс Юныгъо мазэм иящэнэрэ тхьаумэфэ мафэр мэзым иофышлэхэм я Мафэу тикъэралыгъо шыхагъэунэфыкы. Мэфэклым ехуулэу шьугу къэдгъэкыжьын Адыгеим зэкӀэ ичыгухэм япроцент 43,7-м мэххэр къазэрашыкыхэрэр, ахэр гектар мин 337,2-рэ зэрэхуэхэрэр. Мэз хьызмэ-тым нэбгырэ минищ фэдизмэ юф щашӀэ, мэххэр къаухъумэгъэнхэм, гъэкӀэжьыгъэнхэм ыкӀи шуагъэ къатэу гъэфедэгъэнхэм ахэр пылбых.

Мэзым игъэрых, икъулыкъушлэх

Адыгэ Республикэм мэххэмкӀэ и ГъэорышлӀэхэм ипшъэ-рылхэр икӀоу зэригъэцӀэхэрэр илъэс къэс пӀащэхэм хагъэунэфыкы. 2010-рэ илъэсым ар Урысыем и Къыблэ шьо-

гектар 17,8-м джыри чыг цыкӀухэр щагъэтӀысыштых.

Мэххэр къабзэу ыгъыгъэнхэм ыкӀи ахэм узхэр къямыутӀкӀынхэм мэзым иофышлэхэр ренэу лъэплӀэх. Мыгъэ мэз

штӀеп. Газыр зымыгъэфедэхэрэм апае ахэм гъэстыныпхъэр джыри къахашы, ау пхъэр ежъырӀу къызыупкӀэу ыкӀи къэзыгъэхъазырхэрэр нахыбэ хуыгъэх. Мыгъэ гъэстыныпхъэу мэзым къыхашыгъэр пхъэ кубометрэ мини 3,4-рэ мэхъу.

Ащ нэмыкӀэу, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ышӀыгъэ унашъом тетэу, мэзыр зыгъэфедэ зышӀоигъо-хэм зэзэгъыныгъэ 888-рэ адашыгъах. Ахэр предприниматель, юф зэфӀэшхъафхэм апылбых. ИкӀыгъэ илъэсым цыфхэм бӀджэндэу аратыгъэ чыгур зыфӀедизыгъэм мыгъэ процент 19 хэхъуагъ.

ДжырӀэ уахътэм Адыгеим бӀджэндэу щаштӀэгъэ мэз гектар пӀпчъ сомэ мин 67,4-рэ бюджетым къырагъахъэ, гъэстыныпхъэ къызхаупкӀырӀэ мэххэм язы гектар пӀпчъ къытырӀэр сомэ мини 2,8-рэ.

БӀдзэогъум и 1-м тefэу цыфхэм агъэфедэнэу мэз зытет чыгу гектар 892-рэ аратыгъ. Зым ичыгу псылыгъыплӀэ щышӀынышъ, пцӀэжыые щыхуыштӀэ ичыгу щигъэшӀкӀоштых, адӀрэм псӀэуалӀэ тыришӀыхъаштӀэ мэкъумӀэщ хьызмэт щызэхышӀэшт.

РекреационнӀэ юфшӀӀэнхэр зыгъэцӀкӀэнэу чыгур зыштагъэхэм япчъагъэ хэхъуагъ, ахэр ары тапӀкӀэ федӀэ ин къызфӀкӀоштых, ахэм зыгъӀпсӀэфыплӀэ зыпсыхъӀпӀэ чыплӀэхэр цыфхэм апае агъӀпсыштых.

ПкӀэ хэмылӀэу чыгу Ӏаххэр зэратыгъэхӀэри щыӀэх. Свято-МихайловскӀэ зеклон-спортивнӀэ-зыгъэхъужыплӀэ зэхэт, зеклон-рекреационнӀэ комплексу «ХъаджыкӀо», паркӀэу «ТхьэчӀӀэ-шхо» зыгъӀпсӀэфыплӀэ чыплӀэ зэхэт щызышӀыштыхэр ахэм ахэхъэх.

МашӀом щаухъумэх

ТимӀэххэр къызтӀэгъэнӀэгъэнхэм мэхъанӀшо иӀ. Ар къыдӀэ-лытагъэу, Адыгэ Республикэм мэххэмкӀэ и ГъэорышлӀэхэм мэххэм машӀом закышӀымыштӀэным ыкӀи закышӀыштагъэмэ, лъӀтӀэ-мытӀэу шӀэгъэн фаехэм афӀэгъэхыгъэ план зэхэт иӀ. Ащ игъэ-

Цыфым фыщылэх

ТимӀэххэр къабзӀэх, зэхӀкы-хъагъэхӀп, зашыбгъӀпсӀэфыным фытегъӀпсыхъагъэх. Газыр, са-пӀэр ыкӀи былымхэр зӀэрӀэмыс-хэрэм къыхӀкӀэу, жыы къабзӀэу ахӀэтым типсауныгъӀкӀэ ишӀуагъэ къӀкӀо. Ахэм зӀкӀэмэ апае мэ-зым иофышлэхэм тазӀерафӀэ-разӀэр ятӀӀо, ямӀфӀкӀ мафӀкӀэ тафӀегушӀо.

Ыгу етыгъэу, мэзыр шӀу зы-лӀэгъоу, цыфышӀоу мэз хьыз-мӀэтым щылажӀэхэрэм ащыщ щытхуыцӀэу «Урысые Федераци-ем изаслуженнӀэ мӀзгъӀкӀ» зы-филорӀэр къызыфагъэшъошӀэгъэ ХъатыкӀо МӀджыдӀэ. Илъэс 40 зыщылӀэжӀэгъэ МыекӀопӀэ лес-ничествӀэм иадминистрацие иунӀэ зыдӀэщытым дӀжъ аллӀе ащ щы-фагъӀтысыгъ. Ар зымыуасӀэ щылӀп. КрасногвардейскӀэ рай-оным имӀзлӀэжӀэу Виктор Ла-рионовми ащ фӀдӀэ щытхуыцӀэ иӀ, аллӀеу фагъӀтысыгъэм ыцӀӀкӀэ еджагъэх.

Мэзым иофышлэхэм я МафӀэ тefӀэу мэз хьызмӀэтым ихӀэхъо-ныгъӀкӀэ гъэхъагъэу ялӀэхэм апае щытхуыцӀэу «Адыгэ Республи-

ИлъэсныкӀокӀэ тимӀэххэм гектар 24,4-кӀэ заушъом-бгъугъ, джащ фӀдиз хъу-рӀэ чыгум чыгаехӀмрӀэ кӀайхӀмрӀэ ащагъӀтысыгъэх.

Бжыхъэм мы мэхъанӀэ зилӀэ юфым падзӀэжышты. Чыгу гектар 17,8-м джыри чыг цыкӀухэр щагъэтӀысыштых.

лӀыр ит субъектхэм ямӀз гъ-лорышлӀӀэхэм анахъ дӀгъоу къыхахыгъагъ.

Мэзым иофышлэхэм я Ма-фӀэу хагъэунэфыкӀырӀэм тызыхэт илъэсым иӀӀӀэр мӀзих гъэхъа-гъэу щашӀыгъэхэр мэз хьызмӀэ-тым иофышлэхэм къырахыплӀа-гъэх.

Мэххэм заушъомбгъу

ИлъэсныкӀокӀэ тимӀэххэм гектар 24,4-кӀэ заушъомбгъугъ, джащ фӀдиз хъу-рӀэ чыгум чыгаехӀмрӀэ кӀайхӀмрӀэ ащагъӀты-сыгъэх. Бжыхъэм мы мэхъанӀэ зилӀэ юфым падзӀэжышты. Чыгу

гектар 94-мӀэ пӀшлорыгъэшъ юф-шӀӀэнхэр ащызӀерахъагъэх. Чы-гыжъхэр гектар 1930-мӀэ ахауп-кыгъэх, пчӀэндӀэху нӀбгъо 500 фӀдиз чыгхэм атырагъэуцауагъ.

МӀз хьызмӀэтым щылажӀэхӀ-рӀэм яюф дӀгъоу зӀрагъӀэцӀкӀӀ-рӀэр къегъӀӀагъо илъэсныкӀом федеральнӀэ ыкӀи республикӀэ бюджетхэм арагъӀэхъгъэ ахъщӀэм. ИкӀыгъэ илъэсым иӀӀӀэр мӀзих егъӀпшагъэм, процент 11-кӀэ ар агъӀнӀфӀэгъагъэм нахыб.

ЗӀрагъӀфедӀ- хэрэм хэхъо

ТимӀэххэр нахышӀоу агъӀфӀ-дӀэху хуыгъэ плӀомӀэ, ухӀуко-

ДжырӀэ уахътэм Адыгеим бӀджэндэу щаштӀэгъэ мэз гектар пӀпчъ сомэ мин 67,4-рэ бюджетым къы-рагъахъэ, гъэстыныпхъэ къызхаупкӀырӀэ мэххэм язы гектар пӀпчъ къытырӀэр сомэ мини 2,8-рэ.

шӀом зӀрӀӀӀӀуекӀоштыхӀэ техни-кӀэ зӀфӀэшхъафхӀэу 7 къащӀ-фыгъ.

Мэзым щыщ Ӏаххэр агъ-федӀӀэху бӀджэндэу зыштӀэгъэ цыфхэм чыгхэр машӀом ымы-стынхэм пае ашӀӀӀэр гъогӀгу 66-рӀэ ауплӀӀӀкӀугъ. ШӀӀпхъӀгъӀ-уцугъэхэр зыукъуагъэхэм пшӀӀ-дӀӀкыжъхэр арагъӀэхыгъэх.

кӀэм изаслуженнӀэ мӀзлӀэжъ» зы-филорӀэр къафагъэшъошагъ Бы-лымыхъэ РӀщыдӀэ Январ ыкӀом — Адыгэ Республикэм мэххэм-кӀэ и ГъэорышлӀӀэхэм ипащӀэ, БгъошӀэ Заур Нурбый ыкӀом — ПервомайскӀэ лесничествӀэм ипащӀэ, УайкӀокӀо Аслъан Шам-судин ыкӀом — Красногвар-дейскӀэ лесничествӀэм ипащӀэ.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Узы... Цыфым ышюкли, ыпкыкли, ыгукли, ыпсэкли зехишэрэ узыр сыда кыызхэклирэр? Шылэныггэм мэханэу шырилэр, зыкышылэр сыда? Шоггэ гэнэфаггэ гора, хьауми гэнпшы-нэн лоф хэлыа?.. Хэта мы упчлэхэм джэуап кызытын зыльэкыштыр? Цыфхэр Тхэкклэ заджэхэрэр ары шыулау?.. Ау ащ иджэуапхэм рэзэныггэ икыу апкырылына?..

Пкышшол узыр зыфэдэр, кызыхэклирэр кыплотыкыныр нахь псынкл. Ау пкышшол узым нахь лъэш, нахь щэчыгбое узыр сыдэуштыу кыбгурылошты адэ? Гуузыр кэхьуным лъапсэу фэхьухэрэр зэфэшхьаф шыпкыэхэу мэхьу, клэхуэхэу ащ фэхьун ыльэкыштыри кьэлэгьуай.

Ошлэ-дэмышлэу кыкыоклырэ насыным кызыдыхьырэ гушлогшошхом кыхэклирэр узи шыл. Ащ фэдэ узым шылэныггэри зыдыхьынын ыльэкышты, узэрэгүшоггашхом кыхэклирэр, пкыыр ащ клочлэгьу фэхьун ыльэкырэп.

Гухьэ-гужьым кыхэклирэр узи шыл. Ащ фэдэ узым шылэныггэм уфэзыкыудырэр, ушызыггалэ зышоггашхом клочлэ лъэш горэ хэлъ. Ащ фэдэ узыр зэхэзышлэрэр шылэныггэм кыхэхьухэрэр мыхьомышлаггэхэм апэуцужьынымклэ нахь фэхьазырэр шытыр ары. Ащ фэдэ узым лэзэгьу уц пстэуми анахь ишлаггэ кьегьагло, улэггэ хьылъэмми, хьадэгьуми пкыыр кьалэклихын, ащухьумэн ельэклы.

Ущылэжыныуи уфэмыеу, хьадэгьум нэмыкл хэклиплэ тэрэз шымылэу кыпшозыггэшлэрэр узи шыл. Ар зэкклэми анахь уз дэй, ар кызызузырэм ащ кызыэрэлэпкыжыныным фэшхьаф гугьу илэп, хьадэгьум нэмыкырэ гугьу имылэм фэдэу ащ клэхьопсы. Сыд фэдэ пкышшол узи гууз лъэшым энэжыкыун ыльэкыштыт.

Зидунай зыхьожьырэ ащышхэм адрэ дунаим рэхьа-тыгбо шагьотыным яцыхьэ зэрэтемылым кыхэкликлэ нахь кын альэгьу. Пкыым хьадэгьур зыхахьэклэ узыр зехишлэжырэп, ау псэр егьашлэми шылэнэу кьэнэ, ащ узыр зехимышлэнэу хьурэп. Ащ фэдэхэр зызылэжырэп, зегурэлэх ыкли зэгохьэх, гузэхшлэ иным зэрэпхьх, узэгьусэу узэдышылэн зэрэфаер зэхашыкы. А уахьтэм кышчыулаггэу тлүми кьагурылауаггэ зыр адрэм и Дунаеу, и Зиусханэу, и Тхьэ лъаплэу зэрэчытыр.

Сыдэу хьуггэми, джары тэ, тыгужьхэмклэ, тызэрэщытыр. Гушхьхэм кыкыггэ мы сишлэххэри зыпсэ хэкли пэтырэ тыгужьым иаужырэ гупшысэ кьодыхь нылэп. Мыщ дыкыгбоу кьасло шлоиггэу, бэрэ сегупшысэуи кыхэкли, цыфклэ заджэхэрэ псэушхьэхэр зыгьащтэхэрэ, хэклиплэ кызыфамыгьотырэ, гүм фэмылэтырэ нэхьэигьор кьатезыгьорэ тыгужь быу макьэр гууз хьылъэм кызырэхэклирэр.

Типый лъэкьуйтлүхэм ащыщ зырызхэм кызырешлэу, а быу макьэм Мазэми илоф хэлъхэп. Ежхэм зыкызыраггэнэжыштыт, ашхыштыр кызыраггэотышт шыклэм ыгьапэхэзэ, лэшэ зэфэшхьафхэр, зым нахь адрэр нахь клочлэшхоу, кьаугупшысыхь, нахьыбэ зэраулыным пылтыхь. Нахьыбэм нэмыклхэр зэраулырэм рэзэныггэ горэ хагьуатэ, зыкызыраггэнэжыным е ашхыштыр кызыраггэотыным пымылхэм фэд.

Хьаклэ-кыуаклэр шылэным, ышхыштыр кызырегьотыным пэе ихьацэхэмрэ ыльэбжанэхэмрэ анахьыбэ ищыклаггэп. Арэу зэрэщытызэ, тэ, хьаклэ-кыуаклэхэм,

нахьыбэрэ таггэмысэ, ежэ яклэлэхэм тэщ нахь нахь жьа-лымыггэхэр зэрахьэхэми.

Цыфхэр егупшысэхэу мэхьу шыулау, гуклэгьу зыхэмыл жьа-лымыггэу зэрахьэрэр кызыхэ-кырэм, ушхьагьоу ащ фэхьурэм? Зыгорэклэ ауштэу зы-клэпсэхэрэр гуузуу аклоцлытыр аггэшэлэнэу, аггэшэбэнэу

ыкли тлүми кыдгурылауаггэ тызэпэлпчэу тышылэн зэрэты-мыльэкыштыр, тышылэныггэклэ тызэрэзэпхыггэ шыпкыэр. Ильэхэр зэлыкылауаггэ, тлүми тынасыпышлоу зытлытэжыштыггэ. Тызэрэзэгьусэм шылэ-ныггэр бэклэ нахь псынклэ кытфашыштыггэ, тыгухэр нахь зэпэлаггэхэ хьуштыггэ, лъэш

КОРКМАЗОВ Борис, кьэрэщэе тхаклү

Т ы г у ж ь быу макь

Тыгужьым игупшысэхэм афэггэхьыггэ шлэныггэ этюд

ашлоигьоклэ арымэ шлэ? А гуузыр арынкли мэхьуба жьа-лымыггэ зеклуаклэм игьоггэ тезы-щэхэрэр. Ащ фэдэ гьоггэм зэ узытэхьэклэ кытекыжыгьуае мэхьу, ар кыбдэмыхьухэны-ри кьыдыхэт.

Зидунай зыхьожьырэ цыфхэм салыплэу кыхэклиггэп, ау ахэм ащышылэм алупэмэ бгыбзэр алулэу маллэх: зыхэр — зыпары зыхашыхьан амылэкышты хьадэгьум, адрэхэр — кьэзыбгынэхэрэ шылэныггэм ебгых. Нэмыклхэр Тхэкклэ заджэхэрэм агуклэ зыфаггэзэшлэ, ельэлүх, джынапцлэр зыгу кьэ-кыхэрэри ахэтых. Зэкклэри зэфэггэ хэлъэу кьадэзеклонхэу ары зыфаехэр, зыклэлъэлүхэрэм зыпары кызыримыкыштыр кьа-гурымылорэм фэд...

Сышылэным, сышхэным пэе сыукыштыггэхэм япсэхэклиггэм салыплэпэн амал сйлэщыггэ... Зыхэм, сыд ашлаггэкли зыпары кызыримыкыштыр кьагу-рылауаггэу, апсэ захэклижыштыт рэхьатэу ежэщыггэ, адрэхэр, ащ емызэггьхэу, замышлэжьэу кыспэуцужыштыггэ. Апсэ защыхэклижыштыт дэдэм адрэ-хэри мыдрэхэри щынэггешхом зэлыуытыштыггэ, ар анэхэм аклэплаггэуштыггэ.

Уахьтэ тешлэ кэси, мэклэ-маклэзэ, тышылэныггэ зэрэпклэ-чьэр, мэхьанэ гори зэрэхэмы-лыр кызыгурылауаггэ. Слэхьэщи-хыным сыниггэсэу, джыри зэхэ-сымышлэггэ нэмыкл шылэныггэ горэм илэшлэггэ сыфэзэхэу хьуггэ. Ащ чэщи мафи рэхьатыггэ кысымытэу пкырыпкыэу сы-зэпкырытхыштыггэ. Аузэ шылэ-ныггэм сышылэу сыхьуггэ, ащ фэдиз уз кысфэзыхьыггэ шылэ-ныггэр сфэлэггужыштыггэп.

Бэрэ пэмылэу сэщ фэдэ чы-плэ итыггэ сифгусэггэу сыулауаггэ

дэдэу шлү тызэрэлэггэуштыггэ.

Шлүлэггэури — узы, ау ащ фэдэ шлүлэггэу шылэныггэр ыпэклэ лъэггэуаггэ, еггэпгытэ, кьеухьумэ, узэггусэн зэрэфа-ер пшлэш еггэхьу, тыгухэм шьэбагорэ рэхьатыггэр кьа-релхьэ. Тлүми тышылэныггэ тырыразэу уахьтэр клостыггэ, игьорыггэозэ тыгужь шырхэри кытфэхьуштыггэ, ахэми зы-кьалэтыт, шьхьадж игьоггэ шылэ-ныггэм щыпхыриштыггэ...

Ильэсныкьоклэ узэклэлэбжэ-мэ, шакломэ сифгусэггэу тыгужьыбзэр кьаулыкыггэ. Зэкклэм си-щылэныггэ сэрклэ мэхьанэ имы-лэжьэу хьуггэ, сышылэжыныу сыфэмыеу, хьадэггэу псынклэ зэзгэггэотымэ шлоиггэу, гухьэ-гужь чьылэм сыгу риггэуцхьы-лыкыггэу цыфхэм сатэбэнаггэ. Кын кысышмыхьоу нэбгыритлү — зы хьулфьыггэрэ зы бзылфьыггэрэ — псынклэу слыггэх, адрэхэр щтэм зэклиулауаггэхэу, яшхончхэри кьычлэдзхи зэбгы-рычьыжыггэх. Хьадитлүм бэрэ сашыхьулауаггэ, пкырыпкыэу зэп-кырыстхьыхи, сыздаклорэри сымышлэжьэу, гьоггэ зэхэдзи симылэу мэзым фэсыуэнкыггэ.

Мэз гузэггүм ит гьэхьунэ цыкы горэм кысышчыуцуггэ, слэхьэ кьэслэти, огу нэклишхом сип-лыхьэзэ, сыбыоу езггэжыаггэ. Ар сыгу кылулырэ мэкьэ гухэ-кыггэ. Сызэрэпсаоу сызэлъызы-уытыггэ гуузуу сыбгэ зыкыш-чызылэтыггэм, зэкьоныггэ шыла-клэу сфаухэсыггэм игьыбзаггэ. Мазэр, лүхьыпцыкыггэ, лъаггэу мэзым шьхьащтэу кытхалпэ-щыггэ, ащ зэкклэри изэфэдаггэ.

Ошлэ-дэмышлэу цыф кыу ма-кьэ зэхэсхыггэ. Ар сыукыггэ нэбгыритлү кызыхэсынггэ лъэ-ныкьомклэ кылулыкыштыггэ. Бэрэ семыгупшысэу кытезггэзи кыу макьэр кызыдилулырэ лъэны-

кьомклэ зысыдыггэ, джыри зы нэбгырэ пкырыпкыэу зэпкы-рыстхьын е зыкьезггэулыкын гу-хэлъ сйлэу. Сылыкылауаггэ кьэ-си кыу макьэр нахь лъэшэу кьэлүштыггэ. Ар тыгужь быу макьэу, бэмышлэу сэ счый кылулыкыштыггэм зэрэфэдэм, сшлоггэшлэггэонэу гу лъыстаггэ.

Сыукыггэ нэбгыритлүр зы-дэщылъыггэ чыплэм сызыло-лэадэм, кыу макьэр зэпыуггэ. Бзылфьыггэ хьадэм ыпашхьэ хьулфьыггэ горэ лъэгонджэмыш-хьэклэ щысыггэ, ишхончи ыбгьу-клэ щылыггэ. Итеплэклэ ар шэкло кызырэкыу зэрэщымытыр кыбгурылоштыггэми, гу кыс-лэмытахэрэм фэдэу щысыггэ. Сэ кыкызызтеуцауаггэ. Кызыхэ-кырэри сымышлэу ащ сифгусэггэу тыгужьыбзэр зери-улыкыггэм теуытэггэ шлэхьу-ныггэ фысылэу хьуггэ.

Джы мары ащ илажьэклэ сэ сызэриггэуцоггэ чыплэм фэдэм ежыри иуцауаггэ. Ар зышхьа-рысыггэ бзылфьыггэ хьадэр ишхьэггэуаггэ ары. Тыгужь быум фэдэ ащ икыу макьэ, пэблэггэ дэдэу шытыггэ цыфыр зэрэчлэнаггэм итхьаурыхэ гыи мэкьаггэ ар.

Сэ счый клоцл зыкышчызылэ-тыггэ хьыр-хьырхь макьэр сыжэ кьыдэзи, зысфэмышылэу сыкыш-зэггэоггэм, цыфым ышхьэ кы-лэти кысыплэыггэ, ау зиггэсы-сыггэп, ишхончи лъылэбаггэп. Ащ арэуштэу зызыклиггэпсыггэр сэри кызыгурылауаггэ. Шлү дэдэ ыльэггэуштыггэ ишхьэггэу сэ зэрэчлэнаггэр, джы хьадэггүм нэ-мыклэу зыпарэми зэрэфэмые-жыр ащ ынэмэ кьаклэщыштыггэ. Ар джы сэ сызэри чыплэм фэдэм иуцауаггэ. Ари ллэнэу фэггэ!

Бэрэ тызэлъымы, тыкызып-лэжыу тыштыггэ, тлүми шылэ-ныггэм тызэхьопсэн фэдэ хэт-лэггэожыштыггэп. Сытебэнэн гухэл зэрэсимылэр зельэггүм, цыфым кылулауаггэ:

— Сыда узажэрэр? Орыба мыр зилэшлаггэ?! — Хьадэм лэ фишылггэ. — Ебггэжыггэ лө-фыр ухьыж, сэри мыщ сыклэпы-ггэаггэжы!

Сэ зыггэсысыггэп. Цыфым сифгэпсыклэ кыгурымылауаггэу, гуапплэу кысыплэыггэ. Ыгуклэ гукьэклиж горэм зэрэлъыс-ггэр ынэмэ кьаклэщыггэ:

— О ситхы! Ар о уиггусэггэ-ггэ тыгужьыбзэр арыггэн фэе!.. Арба?..

Сэ зысымыггэсысыхэу а зы чыплэм сызэритыггэ. Ар сэ кыс-сэклодылэным зэрэщышынэрэм нахь псаоу кьэнэным, зэкьо-ныггэ шылаклэм бэклэ нахь зэрэ-щышынэрэр сэ кызыгурылоштыггэ.

«Ащ фэдэ тын лъаплэ сэ о кыпфэсшын слэкыштыт!» — слүи, сымыгулауаггэу кьэзггэзи сыкылулыкыггэ.

— Кьэуцу, улумыкыжызыз, сэри силоф хэггэкл! — кыс-лэдыджэщыггэ ар, ау сэ кыкызып-лэжыггэп зыкышлэжыныш, кысылыоныш, сыукыным сы-щыггэуаггэу. Ау а лъэхьаным ар ауштэу зеклуаггэп. Ащ ипыхьэ гымакьэ пчыхьэм мэзым хэс хьаклэ-кыуаклэхэр ымыггэччы-ехэу бэрэ кыхэлукыггэ.

Мэзитлүм кьыклоцл ар зышыл чылэр зггэрэхьатыггэп. Шклэ-хэмрэ мэлхэмрэ стыггэуштыггэ, цыфхэр зггаштэхэзэ, чэщ ре-ным сыбыуштыггэ, сыхьадэггэу сыхьыжыныу зэпысымыггэоу сылауштыггэ.

Ащ фэдизырэ мафэм сызклэ-нэцлыштыггэр, сызфэлэлошты-ггэр непэ кыздэхьуггэ. Щитлү кыстефаггэ, зыр — сыбггэ, адрэр — слэхьэ. Щитлүри ащ ишхонч кызырэкыггэхэр. Ар кызысэклиуаггэ, слэхьэ кьэслэ-

ти, инэу сызэрэфэзэр кызы-клэщырэ сынэхэмклэ ынэмэ саклэплаггэ. А охьтэ клэкл дэдэм сэ ар шлү слэггэуштыггэ, бэрэ сызэжэггэ сыхьадэггэу чэщы-рэ гьунэ зымылэ огум сиплыхьэ-мэ сыбыуэ сызэжэщыггэр зэ-рэсиггэггэотыггэм пэе.

Сыгу ихьыкырэ гузэхашлэхэр зэкклэ дэггэу сипый кыгурыло-штыггэх. Шхончыр чидзи ар кысысэтысыллаггэ. Ынэггүшхьэ зэхэклихьаггэхэм нэпсыцэхэр кьахэлэдыкыштыггэх. Шьорыш-лэ хэмылэу, сызэрыт чыплэм-клэ, кын слэггэуэз спсэ зэрэ-хэклирэмклэ лъэшэу кызырэ-сэхьуапсэрэр ынэмэ кьаклэщы-штыггэ. Ар лъэшэу фэггэ шхон-чышэмэ ыбггэрэ ышхьэрэ зэ-хакьутаггэу, иулаггэхэм кьары-чьырэ лъыпсым шыгушлүкэу, лъы-плъыжыым ыггэшхьокыггэ ос цынэм сэ счылэклэ хэлъынэу.

Сэ сифгэушлоггэуаггэ... Сэ сы-теклуаггэ, ежыр сызтеклуаггэри. Лъэшэу зыдэкложымы шлоиггэ-ггэ дунаим сэ зггэзэжыггэ, ежэ кьанэщыггэ. Тлүми ар кьыд-гурылауаггэ.

— Сэ ош нахь тэрэзэу сызе-кылауаггэ, цыфыггэ кысысэхьаггэ. Сэ усыулыкыггэ! — кылулауаггэ ащ, зыкыштырицаггэ. — Ау о сэ сызэхэпшыкыггэп, сышылэнэу сыкьэбггэнаггэ.

Ар ишхьэггэу сыукыггэм ыпашхьэ зэрэщысыггэм фэдэ сапашхьэ лъэгонджэмышхьэклэ кьытлысхьаггэ, слэхьэ чыггүм кьытырилэтыкли мыщ ыпэклэ зэ-хэхьыггэ, сымыггэшлэггэон сымылэкыггэггэ тыгужь быу макьэм фэдэу, чэщ огум ип-лэыхьэзэ, зымышлэжьэу кыуу риггэжыаггэ.

Ащ ымакьэ чэщырэ цыфхэр зыггаштэщыггэ тыгужь быу макьэм зыпарэкли теклыжэщы-ггэп плөми хьун. Ау а кыш-быу макьэр еггашлэми шылэныггэм шысыпшыжэ цыфыр ары кыш-зыпкырыкыштыггэр. А макьэр ащ игууз-лууэз кьэзытыштыггэ-ри, ар кызыхэклиштыггэр сэ кызыгурылоштыггэ, зэхэсшыкыш-штыггэ, кысплэблэггэаггэ.

Кысыфэнэггэ клочлэ тлэклоу сйлэр зэкклэ кьэсыггэоижы, мы шылэныггэмклэ ажыпкыэрэу си-быу макьэ чэщ огум истлупшы-хьаггэ. Шылэныггэу спкыи кьэ-зыбгынэрэр а быу макьэр арэу кысысхьыштыггэ.

Зыпсэ хэкли пэтырэ тыгужь-жым иаужырэ быу макьэу рэ-зэныггэ гушлоггэ ин кыхэлукы-рэмрэ зыгу клодыггэ цыфым инэшхьэй макьэрэ зэхэхьажы-ггэхэу кымыфэ чэщ чылэм мэ-зым кыхэлукыштыггэм псэуш-хьэхэр кызылэныггэуштыггэх.

Мэзэ хьурэешхор, зэрихаб-зэу, гьунэ зымылэ огум итэу, лүхьыпцыкыггэ, кьеплыхьыштыггэ.

Сиаужырэ жьыкьэжэггэу ехьу-лэу ошлэ-дэмышлэу кызыгуры-лауаггэ тэ, псэ зыпгыхэу мы дуна-им тет пстэуми, тызэрэзэфэ-дэхэр. Тызэрэггэпхьау, тызэрэ-улыкыжын гухэл тилэу тызэрэ-рэпсэуэр гурылоггэуай, дунэе шапхьэхэм, хабзэхэм адистэ-рэп. Зэрэщымытыпхьэу тэпсэу! Тэ, зэкклэми, тыз, ау клочлэ бзэ-джэ лъэш горэу, фытыныггэ имылэу тидунай кыхэхьаггэу, тпкырэ тигурэ кьарыхьаггэм тызэрэлэггэу мыхьоу тешы, тызэрэггэулыкыжы.

А клочлэ бзаджэр ары тип-кылуз-шхьэузи, тилыуз-гуузи, нэмыклэу зэхатлэхэрэри кыш-зыпкырыкыхэрэр. Арыш, зэ-клэми тышылэныггэклэ анахь плэ-рыл шьхьалэу шытыр а клочлэ бзаджэм тпеклоныш, лъэпсэкло-дэу дггэаггэуаггэ ары.

**Зызыдэклиггэр
Хьаудэклэу Шыхамыз.**

Анахь дахэр къыхахыщт

**Шухафтыным
итепль.**

Композиторым ыусыгъэр агъэжъынчы

Боджэкъо Рэмэзанэ фэгъэхьыгъ

Нэклүбгьор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЛЪ Нурбый.

Хэутынм
узшыкІэтхэнэу шыт
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗышыкІэтхэгьэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00